

Posudek vedoucího práce:

Alena Hosnedlová

Odpovědná spotřeba jako první krok z ekologické krize

Alena Hosnedlová se ve své práci zabývá tématem odpovědné spotřeby. Téma je to zajímavé a pro Katedru sociální a kulturní ekologie vysoce relevantní. Autorka se ve své práci zaměřila na to, co odpovědná spotřeba znamená pro pracovníky ekoporaden, kteří mohou fungovat jako názoroví vůdci a spolu formovat názory a postoje ostatních lidí. Takže jak volbu tématu, tak i „předmět“ výzkumu považují za vhodně zvolené.

Diplomová práce po formální stránce splňuje všechny náležitosti a autorka v tomto ohledu prokázala, že si osvojila odborný styl práce. Samotná diplomová práce pak má stránky pozitivní a negativní a začal bych těmi dobrými.

Autorka v práci prokazuje, že téma, které si zvolila, jí zajímá. Zpracovala množství odborné literatury, a to i cizojazyčné (v anglickém jazyce). Zároveň také autorka ukázala, že si osvojila základy kvalitativního výzkumu, ke konstrukci vzorku, popisu jak autorka prováděla rozhovory, nemám námitek.

Práce ale má i svá problematická místa a to jak v teoretické, tak i pak v empirické části. V té teoretické autorka sice zpracovala množství literatury, ale chybí jí nějaká ucelená linka, která by čtenáře jasně vedla textem, aby měl jasno v tom, proč se tam píše, to co se tam píše a čtenář se tak v textu ztrácí. Takto to místy vypadá jako výpisky pro další práci. Autorka tady ukazuje, co všechno načetla, ale čtenáři to moc neusnadňuje. Větší problém ale vidím v tom, že pracuje s literaturou značně selektivně a vybírá si to, co se jí hodí, zatímco jiná stejně relevantní tvrzení a stanoviska autorů, které v textu uvádí, opomíjí. Takže, když na straně 5 píše v podstatě o tom, že hlavní příčinou ekologické krize je populační exploze a planeta čelí přelidnění, zcela opomíjí kritické přístupy, které tuto tezi zpochybňují. Autorka si je sice vědoma nerovností v čerpání zdrojů (a také to tam letmo zmiňuje) nicméně toto

stanovisko přebírá poměrně nekriticky. A to i přesto, že má v literatuře autory, kteří se tím zabývají (např. Bell, Maniates, Princen, atd.) a explicitně uvádějí i odlišné přístupy k otázkám populace. Problém pro mne není, že vychází ze stanoviska, že hlavním problémem je populační exploze (byť s ním sám nesouhlasím), ale že v práci neobhájuje tuto svoji volbu vůči její kritice, která je v rámci environmentální sociologie jedním z důležitých témat. To se pak promítá do rovnice, na které implicitně její práce stojí: hodně lidí=hodně spotřebitelů=odpovědnost spotřebitelů. Jistě je to jedno z paradigmat v environmentální sociologii, ale je i odlišné, které problémy vidí spíše ve sféře výroby a v sociálních nerovnostech. Je to onen klasický spor kdo nese „vinu“: nabídka nebo poptávka? Autorka nevysvětluje a neobhájuje, proč si zvolila paradigma, které si zvolila. Jistě, pak se v jejím textu mihnou i teorie kapitalismu jako imperativu (str. 15) či teorie běžícího pásu (str. 16) ale bez větší diskuse. A navíc bych tu diskusi čekal hned na začátku. O to větší škoda, že jsem to autorce v průběhu konzultací říkal.

Pokud jde o empirickou část. Jak jsem psal dříve, výběr respondentů a provedení rozhovorů považuji za dobře provedené. Problém vidím až v analýze materiálu. Autorka provedla v podstatě jen základní rozčlenění podle témat (snižování spotřeby, skromnost a šetrnost, či udržitelný způsob života) pod něž vybrala citace respondentů. Udělala tak v podstatě první krok v analýze, u kterého ale bohužel skončila. Neprovedla za pomoci teorie další analýzu, kde by sledovala nějaké podobnosti, odlišnosti, souvislosti, na jejímž základě by pak „zkonstruovala“ příběh, který má nějakou linku a v němž by pak použila citace jen pro dokreslení. Místy také autorka trochu zobecňuje, když mluví o tom, že respondenti kupují i výrobky za vyšší cenu pokud jsou šetrné. To ale nemohla zjistit, protože vychází jen z rozhovorů.

Otázky k obhajobě:

- 1) Co je to IPAT a IWAC?
- 2) V práci autorka píše, že nejčastějším kritériem odpovědné spotřeby pro respondenty je lokalita a proto kupují české výrobky. Je na tomto tvrzení něco problematické?

Celkové hodnocení:

Alena Hosnedlová ve své diplomové práci prokázala vhléd do problematiky, ukázala také, že si osvojila způsob akademické práce. Zpracovala dostatek odborné zahraniční literatury a po formální stránce je práce dobrá.

Zvolené téma považuji za velice zajímavé. Navržené otázky, i metody považuji za adekvátní. Práce je psaná kultivovaným, čtivým, přitom ale odborným stylem. V teoretické části ji ale chybí základní diskuse východisek a ucelenější linka výkladu. Práce tak místy působí poněkud chaoticky. V empirické části pak práci chybí zásadnější analýza a interpretace materiálu.

Předkládanou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji na pomezí **velmi dobře** a **dobře**, v bodovém rozmezí 8 – 10 bodů.

V Praze, 23. ledna 2015

Mgr. et Mgr. Arnošt Novák